

Ενότητα 31 - Τα αίτια, η έκρηξη και τα μέτωπα του Α΄ Παγκόσμιου πολέμου (1914-1918)

Τα αίτια	Η έκρηξη του Α΄ Παγκόσμιου πολέμου ήταν αποτέλεσμα της ταυτόχρονης δράσης τριών κυρίως παραγόντων: του ιμπεριαλισμού, του εθνικισμού και του милитарισμού. - Ο ιμπεριαλισμός: η πολιτική επέκτασης των βιομηχανικά αναπτυγμένων κρατών σε βάρος άλλων κρατών. Σύγκρουση Γερμανίας με Βρετανία και Γαλλία (για τις αποικίες, τις πρώτες ύλες κ.λπ.) - Ο εθνικισμός: Οι λαοί δεν ήταν διατεθειμένοι να καταπνίξουν τα εθνικά τους αισθήματα για να διατηρηθεί η ειρήνη. - Ο милитарισμός: ο υπερτονισμός των στρατιωτικών αξιών - η αξία του πολέμου ως μέσου επίλυσης των διεθνών διαφορών.
Τα αντίπαλα στρατόπεδα	- οι Κεντρικές Δυνάμεις ή Τριπλή Συμμαχία (Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Ιταλία) + Οθωμανική Αυτοκρατορία, Βουλγαρία - η Εγκάρδια ή Τριπλή Συνεννόηση (Entente-Αντάντ Cordiale, Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία) + Ιταλία (1915), Η.Π.Α., Ελλάδα
Η αφορμή για την κήρυξη του πολέμου	Η αφορμή για την κήρυξη του πολέμου δόθηκε όταν στο Σεράγεβο της Βοσνίας δολοφονήθηκε ο διάδοχος του αυστριακού θρόνου Φραγκίσκος Φερδινάνδος από ένα νεαρό Σέρβο εθνικιστή (Ιούνιος 1914). Η Αυστροουγγαρία κήρυξε τον πόλεμο στη Σερβία, την οποία υποστήριξαν η Βρετανία και η Γαλλία, ενώ με την Αυστροουγγαρία μπήκε στον πόλεμο η Γερμανία → Μεγάλος Πόλεμος ή Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος
Τα κύρια μέτωπα	Δυτικό μέτωπο= σύνορα Γερμανίας με Γαλλία και Βέλγιο (μάχες του Σομ, του Βερντέν) Ανατολικό μέτωπο= σύνορα Γερμανίας, Αυστροουγγαρίας με Ρωσία Δαρδανέλλια= Αντάντ εναντίον Οθωμανικής Αυτοκρατορίας Μακεδονία= Βουλγαρία εναντίον Σερβίας και Ελλάδας
1917	- εξεγέρσεις ανάμεσα στους Γάλλους στρατιώτες - στη Ρωσία γίνεται σοσιαλιστική επανάσταση – η Ρωσία συνθηκολογεί (Συνθήκη Μπρεστ-Λιτόφσκ, 1918) - οι Η.Π.Α. μπαίνουν στον πόλεμο με την Αντάντ - Ιούνιος 1917: η Ελλάδα μπαίνει στον πόλεμο με την Αντάντ
1918	Η Γερμανία συνθηκολογεί (ξεσπά σοσιαλιστική επανάσταση/ο αυτοκράτορας εγκαταλείπει τη χώρα για πάντα)

Ενότητα 32 - Η Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο – Ο Εθνικός Διχασμός

Οι θέσεις του Βενιζέλου και του Βασιλιά	Ε. Βενιζέλος: με την Αντάντ + τμήμα λαϊκής τάξης + μεγαλοαστική τάξη = Μεγάλη Ιδέα Κων/νος: διαρκής ουδετερότητα (φιλογερμανός) + τμήμα λαϊκής τάξης + μικροαστικά στρώματα = κούραση από πολέμους
Η σύγκρουση Βενιζέλου-Βασιλιά	- Βενιζέλος: η Ελλάδα να μπει στον πόλεμο με την Αντάντ (Δαρδανέλλια) / Ο Βασιλιάς αρνείται / Ο Βενιζέλος παραιτείται - Μάιος 1915, εκλογές: νικητής ο Βενιζέλος, κηρύσσει επιστράτευση/Ο Βασιλιάς αρνείται, ο Βενιζέλος παραιτείται - Δεκέμβριος 1915, εκλογές: οι Φιλελεύθεροι απέχουν, η νέα κυβέρνηση=ελεγχόμενη από τον Βασιλιά
Η Ελλάδα στον πόλεμο	- Η Αντάντ αποβιβάζει στρατεύματα στη Θεσσαλονίκη/Οι Βούλγαροι εισβάλλουν στη Μακεδονία/Ο Βασιλιάς διατάζει το Δ Σώμα Στρατού να παραδοθεί/Η Αντάντ ζητά από τον Βασιλιά την αποστράτευση των στρατιωτών/Ο Βασιλιάς υπακούει αλλά προτρέπει τους απόστρατους να οργανώνονται σε συνδέσμους (Επίστρατοι) - Οι Βενιζελικοί ιδρύουν στη Θεσσαλονίκη μία οργάνωση (Εθνική Άμυνα)
Εθνικός Διχασμός, 1916	- κράτος Αθήνας = Βασιλιάς = ουδετερότητα - κράτος Θεσσαλονίκης = Βενιζέλος = Αντάντ

- Η Αντάντ προσπαθεί να καταλάβει την Αθήνα/αποκρούεται από φιλοβασιλικά στρατεύματα
- Νοέμβριος 1916= διώξεις εναντίον βενιζελικών (Νοεμβριανά)
- Η Αντάντ καταλαμβάνει τον Πειραιά/αναγκάζει τον βασιλιά να φύγει (εξορία χωρίς παραίτηση)/Ο γιος του Αλέξανδρος στη θέση του
- Ο Βενιζέλος έρχεται στην Αθήνα/εισέρχεται στον πόλεμο με την Αντάντ- Βουλή των Λαζάρων= ο Βενιζέλος επαναφέρει τη Βουλή του 1915

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

31

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη.

Η έκρηξη του Α΄ Παγκόσμιου πολέμου ήταν αποτέλεσμα της ταυτόχρονης δράσης τριών κυρίως παραγόντων: του, τουκαι του

Σε αυτές τις συνθήκες σχηματίστηκαν στην Ευρώπη δύο στρατόπεδα: από τη μία, οι ή (Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Ιταλία) και, από την άλλη, ηή (Entente Cordiale, Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία). Η δεύτερη έγινε γνωστή ως Αντάντ (συνεννόηση στα γαλλικά).

2. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση (μία είναι η σωστή).

Η αφορμή για την κήρυξη του Α.Π.Π.:	Το 1915 με την Αντάντ συμμαχισε η:	Το 1917 έγινε επανάσταση στη:	Αποφασιστικής σημασίας για τη νίκη της Αντάντ είχε η είσοδος στον πόλεμο της:
Α. Δολοφονία πρωθυπουργού Γαλλίας Β. Δολοφονία πρωθυπουργού Αγγλίας Γ. Δολοφονία Τσάρου Δ. Δολοφονία Αρχιδούκα Αυστροουγγαρίας	Α. Γερμανία Β. Ιταλία Γ. Ρωσία Δ. Αγγλία	Α. Ρωσία Β. Γερμανία Γ. Ιταλία Δ. Αγγλία	Α. Ιταλίας Β. Βουλγαρίας Γ. Οθωμανικής Αυτοκρατορίας Δ. Η.Π.Α.

32

3. Να σημειώσετε Σωστό ή Λάθος δίπλα σε κάθε περίοδο λόγου.

	Περίοδοι Λόγου	Σωστό/Λάθος
1	Ο πρωθυπουργός Ε. Βενιζέλος ήταν υπέρ της Αντάντ.	
2	Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος ήταν υπέρ των Αγγλογάλλων.	
3	Η Ελλάδα μπήκε στον πόλεμο με τις Κεντρικές Δυνάμεις.	
4	Το Δ Σώμα Στρατού το 1916 αιχμαλωτίστηκε.	
5	Ο Ελευθέριος Βενιζέλος σχημάτισε κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη με το όνομα <i>Επίστρατοι</i> .	

4. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση (μία είναι η σωστή).

Φιλοβασιλική παραστρατιωτική οργάνωση (1916):	Ο βασιλιάς ήταν υπέρ της:	Η αντιδικία Βασιλιά-Βενιζέλου ονομάστηκε:	Η κατάληψη του Πειραιά από την Αντάντ ονομάστηκε:
Α. Επίστρατοι Β. Επίδικοι Γ. Επιπόλεμοι Δ. Επιφανείς	Α. εχθρότητας Β. αντιπαλότητας Γ. ουδετερότητας Δ. μαχητικότητας	Α. Εθνικός Κορεσμός Β. Εθνικός Φανατισμός Γ. Εθνικός Συναγερμός Δ. Εθνικός Διχασμός	Α. Καθολικά Β. Νοεμβριανά Γ. Πολεμικά Δ. Ξενικά

